

Stortingets utredningsseksjon

Til: (...)

Dato: 21.10.2024

Utredet: (...)

Oppdragsnr: 2024328

COP 16 om naturmangfold (Colombia)

Vi ønsker en oversikt over status for gjennomføringen av konvensjonen for naturmangfold, status etter COP15, tema og mål for COP16, inkludert grupperinger og posisjoner inn mot kommende COP.

SAMMENDRAG

Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) har som overordnet mål å bevare jordas biologiske mangfold, oppnå bærekraftig forvaltning og bruk av det biologiske mangfoldet og sikre rettferdig fordeling av gevinstene av å utnytte det biologiske mangfoldet. Over 190 land har ratifisert avtalen. Partene møtes til partskonferanse (COP) annethvert år.

Under COP10 i Nagoya vedtok partene en strategisk plan for biodiversitet 2011-2020 som bl.a. omfattet de 20 Aichi-målene. Strategien skulle stanse og reversere tapet av biologisk mangfold og sikre sunne og robuste økosystemer innen 2020. Strategien lyktes ikke.

Partene vedtok Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold (GBF) under COP15 i 2022. Rammeverket omfatter 23 mål om å redusere truslene mot biodiversitet øke vern og restauring og naturarealer til minst 30 prosent, forvalte og utnytte biodiversiteten bærekraftig og rettferdig, stanse utryddingen av arter, sikre bærekraftig bruk og gevinstdeling av det biologiske mangfoldet, styrke naturens evne til å og gode levevilkår for befolkningen, og integrere hensynet til biodiversitet i alle sektorer og på alle nivåer innen 2030. Rammeverket har også mål om å sikre tilstrekkelig finansiering nasjonalt og internasjonalt. 2030-målene skal bidra til å oppnå konvensjonens visjon om å skape harmoni mellom mennesker og natur innen 2050.

Under COP16 skal partene vurdere foreløpig fremdrift i nasjonale bidrag, vedta nødvendige indikatorer og mekanismer for å planlegge, overvåke, rapportere, evaluere og finansiere partenes gjennomføring av rammeverket for naturmangfold. Partene skal også bidra til å tette finansieringsgapet for utviklingslandene og vedta en rettferdig fordeling av gevinstene fra utnyttelse av digital sekvensinformasjon om de genetiske ressursene.

Regjeringen har nylig meldt inn den norske strategien og handlingsplanen til rammeverket.

INNHold

COP 16 om naturmangfold (Colombia)	Feil! Bokmerke er ikke definert.
SAMMENDRAG	1
1 Innledning.....	2
2 Konvensjonen om biologisk mangfold	2
2.1 Strategisk plan for biodiversitet 2011-2020 og Aichi-målene.....	3
3 Status fra COP15.....	4
4 Tema og mål for COP16.....	6
4.1 Fremdriften i de nasjonal verneplanene	7
4.2 Mekanismene for gjennomføring av GBF.....	8
4.3 Finansieringen av GBF.....	8
4.4 Rettferdig fordeling av de økonomiske gevinstene fra utnyttelsen av genressurser	9
4.5 Oppfordringene fra «Oslo Call to Cali».....	9
5 Norsk oppfølging av GBF.....	10
6 Samarbeidsorganer under CBD	12

1 Innledning

Utredningsseksjonen gir i dette notatet en kortfattet beskrivelse av konvensjonen om biologisk mangfold fra 1993, fremdriften fram mot det 15. konferansen for partene (COP15) i 2022, hva partene ble enige om under COP15 og hva som blir tema og mål under COP16.

Vi beskriver kort hva den norske regjeringen har meldt inn gjennom sin nasjonale strategi og handlingsplan. Notatet gir også en oversikt over samarbeidsorgan partene har etablert i tilknytning til konvensjonen.

Vi har brukt offentlig tilgjengelig informasjon og rapporter fra bl.a. sekretariatet til konvensjonen, aktører tilknyttet konvensjonen, Europaparlamentet og den norske regjeringen.

2 Konvensjonen om biologisk mangfold

Konvensjonen om biologisk mangfold (biodiversitet) ble undertegnet av 150 statsledere under FN-konferansen om miljø og utvikling i Rio de Janeiro i juni 1992 (Rio-konferansen). Konvensjonen (CBD) trådte i kraft den 29. desember 1993.¹

---

¹ Convention on Biological Diversity-sekretariatet (CBF-sekretariatet) (2024) [History of the Convention](#), oppslag på nettside oktober 2024

195 land og EU har ratifisert konvensjonen og er parter til CBD. CBD er juridisk bindende for partene. Russland og Kina er blant partene. USA har ikke ratifisert CBD.² USA har likevel erklært mål og bidrar med finansiering som støtter opp under konvensjonen.³

CBD har tre hovedmål:⁴

- ♦ Bevaring av jordas biologiske mangfold
- ♦ Bærekraftig forvaltning og bruk av det biologisk mangfoldet
- ♦ Rettferdig fordeling av gevinstene av å utnytte de genetiske ressursene

Konvensjonen fastslår at landene skal utarbeide nasjonale strategier (planer eller programmer) for vern og bærekraftig bruk av det biologiske mangfoldet. Vern og bærekraftig bruk av det biologiske mangfoldet skal så langt som mulig, og der det er hensiktsmessig, integreres i alle relevante sektorer, planer, programmer og virkemidler.⁵

Partene til konvensjonen møtes til en konferanse annethvert år (*Conference of the Parties, COP*), for å vurdere fremdrift, vedta prioriteringer og utvikle strategier for å implementere CBD. COP bygger på vitenskapelige og tekniske råd fra *Subsidiary Body on Scientific, Technical and Technological Advice* (SBSTT), på råd om politisk implementering fra *Subsidiary Body on Implementation* (SBI) og ulike arbeidsgrupper om bl.a. urbefolkningen, tradisjonell kunnskap og vernede arealer.⁶ Siden Rio-konferansen i 1992 har partene arrangert 15 ordinære COPer.

Konvensjonen omfatter to protokoller:

- ♦ Cartagena-protokollen om biosikkerhet er en forpliktende internasjonal traktat som skal regulere håndtering av levende modifiserte organismer (LMOs) fra moderne bioteknologi (eller genetisk modifiserte organismer, GMOs, som de også kalles), og beskytte det biologiske mangfoldet fra de potensielle risikoene knyttet til LMOs. Protokollen ble vedtatt i januar 2000 og trådte i kraft i september 2003.⁷
- ♦ Nagoya-protokollen om tilgang til genetiske ressurser og rettferdig fordeling av gevinstene ved utnyttelsen av genetiske ressurser. Nagoya-protokollen har etablert en mekanisme for tilgang- og gevinstdeling, *Access and Benefit-sharing (ABS) mechanism*. Protokollen ble vedtatt under COP10 i 2010 i Nagoya og trådte i kraft i oktober 2014.⁸

2.1 Strategisk plan for biodiversitet 2011-2020 og Aichi-målene

Under COP10 i Nagoya vedtok partene en strategisk plan for biodiversitet 2011-2020 som bl.a. omfattet de [20 Aichi-målene](#). Det overordnede målet for strategien var å stanse og reversere tapet av biologisk mangfold og sikre sunne og robuste økosystemer innen 2020. Strategien og målene

---

² CBF-sekretariatet (2024) [List of Parties](#), oppslag på nettside oktober 2024

³ President Biden vedtok i januar 2021 et mål om å [verne minst 30 prosent av USAs land-, sjø- og havarealer](#) innen 2030. USA bidrar også med [finansiell støtte til biodiversitet i utviklingslandene](#), i tråd med oppfordringen om at alle kilder kan bidra, også de som ikke er parter til konvensjonen.

⁴ CBF-sekretariatet (1992) [Article 1. Objectives](#)

⁵ CBF-sekretariatet (1992) [Article 6. General Measures for Conservation and Sustainable Use](#)

⁶ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), Study Requested by the ENVI Committee, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, Directorate-General for Internal Policies, PE754.217 – oktober 2024

⁷ CBD-sekretariatet (2024) [The Cartagena Protocol on Biosafety](#)

⁸ CBD-sekretariatet (2024) [The Nagoya Protocol on Access and Benefit-sharing](#)

skulle også adressere årsakene til tapet av biologisk mangfold. Hovedgrepet var å etablere et fleksibelt rammeverk for fastsetting av nasjonale og regionale mål. Planen skulle primært gjennomføres gjennom tiltak på nasjonalt og subnasjonalt nivå. Strategien for 2011-2020 skulle fremme måloppnåelse på globalt nivå og bidra til konvensjonens 2050 visjon om [å leve i harmoni med naturen](#).⁹

Sekretariatet for konvensjonen om biologisk mangfold (CBD-sekretariatet) konkludert i 2020 at ingen av Aichi-målene var fullt ut oppnådd. Seks av målene var delvis oppnådd. Samlet sett hadde strategien skapt en positiv utvikling av strategier og tiltak for å fremme biodiversitet, men det reelle tapet av biodiversitet var blitt vesentlig forverret. Det var nødvendig å takle de underliggende årsakene (driverne) til tap av biologisk mangfold. Strategien og Aichi-målene hadde ikke maktet å endre på dette. Sekretariatet oppfordret derfor partene til å bli enige om et nytt rammeverk for biodiversitet mot 2030 og konvensjonens overordnede visjon om å skape harmoni mellom mennesker og natur innen 2050.¹⁰

3 Status fra COP15

Etter fire år med konsultasjoner og forhandlinger ble *Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework* (GBF) endelig vedtatt under COP15 del 2 i Montreal den 29. desember 2022.¹¹

Under COP15 vedtok partene også en overordnet pakke for hvordan GBF skal gjennomføres, overvåkes og finansieres. Dette omfatter også bistand til finansiering, kapasitetsutbygging og teknologioverføring til utviklingslandene, og å etablere en mekanisme for å dele på de økonomiske gevinstene av digital sekvensinformasjon (DSI) om genetiske ressurser.¹²

Det globale rammeverket for biologisk mangfold (GBF) skal bidra til å realisere konvensjonens 2050 visjon om å leve i harmoni med naturen:¹³

By 2050, biodiversity is valued, conserved, restored and wisely used, maintaining ecosystem services, sustaining a healthy planet and delivering benefits essential for all people.

Partene ble enige om fire hovedmål for 2050 og 23 globale handlingsorienterte mål frem mot 2030. Målene for 2030 forutsetter umiddelbar handling fra partene, fastslår GBF. De fire hovedmålene for 2050 skal oppnå:

- A. A : betydelig økt vern av alle naturlige økosystemer og stanse utryddelsen av truede arter
- B. B: bærekraftig bruk og forvaltning av naturmangfoldet

---

⁹ CBD sekretariatet (2018) [Key Elements of the Strategic Plan 2011-2020, including Aichi Biodiversity Targets](#), se også beskrivelse av Aichi-målene i [Meld. St. 14 \(2015-2016\) kapittel 3](#)

¹⁰ CBD-sekretariatet (2020) [Global Biodiversity Outlook 5](#)

¹¹ CBD-sekretariatet (2024) [Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework](#), oppslag på nettside oktober 2024. Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold, også kalt [Naturavtalen](#) på norsk, og [the Biodiversity plan](#) på engelsk. COP15 ble avviklet i tre omganger, del 1 i Kunming (Kina) i oktober 2021, del 2 i Montreal (Canada) i desember 2022. Del 2 ble gjenopptatt og avsluttet i Nairobi (Kenya) i oktober 2023.

¹² CBD-sekretariatet (2023) [What has been done on digital sequence information on genetic resources](#), oppslag på nettside oktober 2024

¹³ CBD COP14 (2018) [Long-term strategic directions of the 2050 vision for biodiversity, approaches to living in harmony with nature and preparation for the post-2020 global biodiversity framework](#), Note by the Executive Secretary 5 October 2018 - CBD COP14 Sharm El-Sheikh, Egypt 17-29 November 2018 Agenda Item 17 CBD/COP/14/9, side 2

- C. C: rettferdig fordeling av gevinstene av bruken av genetiske ressurser
- D. D: tilstrekkelig ressurser slik at alle parter kan nå målene for biologisk mangfold

De 23 handlingsorienterte målene for 2030 er delt i tre grupper etter tema:¹⁴

Redusere truslene mot det biologiske mangfoldet

1. Planlegge og forvalte alle arealer slik at tapet av biodiversitet reduseres
2. Gjenskape 30 prosent av degraderte økosystemer
3. Verne 30 prosent av alle land-, sjø- og havområder globalt
4. Stanse utryddingen av arter, beskytte det genetiske mangfoldet og håndtere konflikter mellom mennesker og dyr
5. Sikre bærekraftig, trygg og lovlig høsting og handel med ville arter
6. Redusere invasjonen av fremme arter med 5 prosent og minimere effekten av dem
7. Redusere forurensningen til nivåer som ikke er skadelig for biodiversiteten
8. Minimere konsekvensene av klimaendringer og forsuring av havet har for biodiversiteten og styrke motstandsevnen i det biologiske mangfoldet

Møte befolkningens behov gjennom bærekraftig bruk og rettferdig fordeling av gevinstene fra det biologiske mangfoldet

9. Forvalte ville arter på en bærekraftig måte og skape sosiale, økonomiske og miljømessige gevinster for befolkningen
10. Styrke biodiversiteten og bærekraften i landbruk, akvakultur, fiskerier og skogbruk
11. Restaurere, bevare og styrke naturgoder og økosystemtjenestene til nytte for befolkningen
12. Øke mengden grøntarealer og lette tilgangen til natur i byer og tettsteder
13. Sikre en rettferdig fordeling av gevinstene fra genetiske ressurser, digital sekvensinformasjon og tradisjonell kunnskap

*Integrere hensynet til det biologiske mangfoldet i alle beslutninger («**biodiversity mainstreaming**»)*

14. Integrere biodiversitet i beslutningstaking i all politikk og forvaltning på alle nivåer
15. Redusere næringslivets og finansinstitusjonenes negative konsekvenser for biodiversitet
16. Bidra til mer bærekraftige forbrukervalg for å redusere avfallsmengden og overforbruket betydelig og halvere mengden matsvinn
17. Styrke tiltakene for biosikkerhet og fordelingen av gevinstene av bioteknologi
18. Redusere mengden skadelige subsidier med minst \$500 milliarder per år og oppskalere insentivene for biodiversitet
19. Mobilisere minst \$200 milliarder per år fra alle kilder, inkludert \$30 milliarder i internasjonal finansering fra industriland til utviklingsland
20. Styrke internasjonal kapasitetsbygging, teknologioverføring og vitenskapelig og teknisk samarbeid for biodiversitet, særlig overfor utviklingslandene
21. Sikre at beslutningstakere, fagfolk og offentligheten har tilgang på beste tilgjengelige data, informasjon og kunnskap for å styrke det biologiske mangfoldet
22. Sikre likeverdig og inkluderende representasjon og deltakelse for alle i beslutningsprosesser knyttet til biodiversitet

---

¹⁴ CBF-sekretariatet: [Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework: 2030 Targets \(with Guidance Notes\)](#), oppslag på nettside oktober 2024, Klima- og miljødepartementet (2023) Naturavtalen i norsk oversettelse: Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold, Vandvik, V (2024) [Jukselapp til den Globale Kunming-Montreal Naturavtalen](#), CeSAM – Universitetet i Bergen

23. Sikre likestilling mellom kjønnene i gjennomføringen av rammeverket for biologisk mangfold

Partene skal utarbeide nasjonale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner (NBSAP) og fastsette nasjonale mål for å bidra til de globale målene for 2030 og 2050. Alle andre aktører er invitert til å melde inn egne bidrag. Dette inkluderer bl.a. næringslivet, universitet og forskningsinstitusjoner og land som ikke har ratifisert avtalen. Parlamentarikere er også pekt som en viktig gruppe for CBD.¹⁵

Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) forplikter landene til å rapportere om gjennomføringen av konvensjonen, men rammeverket (GBF) har ingen mekanisme som sikrer at partene øker sine ambisjoner, slik Parisavtalen for klima har. Rammeverket for biodiversitet (GBF) er ikke en juridisk bindende traktat.¹⁶

4 Tema og mål for COP16

Under COP16 i Cali i Colombia skal partene:¹⁷

- ♦ Gjøre opp status for partenes nasjonale strategier, tiltak og mål opp mot de 23 målene for GBF¹⁸
- ♦ Slutføre rammeverket for å planlegge, overvåke, rapportere og evaluere partenes gjennomføring av GBF inkludert nødvendige indikatorer og mekanismer
- ♦ Potensielt vedta den finansielle mekanismen for GBF og rammeverkets finansielle fond (GBFF)
- ♦ Revidere og oppdatere strategien for ressursmobilisering og vurdere løsninger på å tette finansieringsgapet i utviklingslandene
- ♦ Slutføre den multilaterale mekanismen om rettferdig gevinstdeling fra bruk av digital sekvensinformasjon om de genetiske ressursene

Fokus vil være på å vurdere partenes oppfølging av GBF og å vedta rammeverket for gjennomføringen og finansieringen av GBF, ifølge CBD-sekretariatet og det colombianske vertskapet.

COP16 markere starten på den globale evalueringen av de nasjonale strategiene, handlingsplanene og målene. Partene skal vise hvordan deres nasjonale strategier og handlingsplaner skal bidra til å nå målene i rammeverket for naturmangfold (GBF).¹⁹

---

¹⁵ Se bl.a. CBD sekretariatet (2023) [Welcome to the Business Engagement Programme](#), CBD-sekretariatet (2007) [Universities and Scientific Community: Role](#) og CBD-sekretariatet (2010/2008) [Parliamentarians: Role of Parliamentarians](#)

¹⁶ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#)

¹⁷ CBD sekretariatet (2024) [Sixteenth meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity \(COP 16\)](#), COP 16 21. oktober – 1. november 2024, Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#)

¹⁸ CBD sekretariatet (2024) [Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework](#), oppslag på nettside oktober 2024

¹⁹ CBD sekretariatet (2024) [Sixteenth meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity \(COP 16\)](#), COP 16 21. oktober – 1. november 2024

Dette er et viktig bidrag inn mot den globale evalueringen som er planlagt under COP17. Evalueringene skjer bl.a. på bakgrunn av rapportene fra konvensjonens fagorgan, på lignende måte som under FNs klimakonvensjon.

Partene skal også diskutere etableringen av nye programmer, programstrategier, kunnskapsoppbygging og metodene for å peke ut og modifisere økologisk og biologisk betydningsfulle marine områder.

Europakommisjonen mener COP16 også bør prioritere å forsterke koblingen mellom klima og biodiversitet, og å integrere biodiversitet i all beslutningstaking på alle nivåer og i alle sektorer - *biodiversity mainstreaming*.²⁰

Partene til Cartagena-protokollen for biosikkerhet og Nagoya-protokollen om tilgang- og gevinstdeling for utnyttelse av de genetiske ressursene skal møtes samtidig med COP16.

Det colombianske vertskapet har valgt «*Fred med naturen*» som slagord for COP 16.²¹

4.1 Fremdriften i de nasjonal verneplanene

Ifølge Europaparlamentets oversikt hadde kun 25 land sendt inn sine nasjonale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner (NBSAP) per september 2024. EU og ni av medlemslandene (Spania, Luxembourg, Ungarn, Frankrike, Irland, Østerrike, Italia, Malta og Slovenia) hadde sendt inn sine planer. Over 80 land har meldt inn minst ett nasjonalt mål, og 60 land har meldt inn mål for alle 23 GBF-målene, ifølge Europaparlamentets rapport.

Konvensjonens fagorgan for implementering (SBI), vil bare vurdere strategier og handlingsplaner (NBSAPer) som var meldt inn før 1. august 2024, ifølge Europaparlamentets rapport. Det vil derfor ikke være mulig å gjøre en fullstendig global vurdering av partenes bidrag. Samtidig er det minst like viktig at de nasjonale strategiene og målene har høy kvalitet og høye ambisjoner, som at timingen er riktig, ifølge Europaparlamentets rapport.²²

Partene har hatt mest fokus på mål 3 om å verne 30 prosent av land-, sjø- og havarealene og mål 2 om å restaurere 30 prosent av forringete økosystemer innen 2030. Det har derimot vært mindre fremdrift i mål som ikke spesifikt omfatter fastsatte kvantitative eller tidfestede mål og mål som krever mer fundamentale forandringer i strukturer og systemer, ifølge Europaparlamentet.

Innen februar 2026 skal landene melde inn i nasjonal rapport om gjennomføringen av GBF. Den første globale evalueringen av landenes gjennomføring av GBF skal skje under COP17 i 2026 og den andre under COP19 i 2030.²³

---

²⁰ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), side 38

²¹ CBD sekretariatet (2024) [Three messages for biodiversity in the COP 16 logo](#)

²² Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#) se side 35

²³ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), side 15

4.2 Mekanismene for gjennomføring av GBF

Under COP15 ble partene enige om et rammeverk for planlegging, overvåking, rapportering og evaluering. Erfaringene fra strategien for biodiversitet og Aichi-målene for perioden 2011-2020 har vært nyttige for arbeidet med GBF. Rammeverket omfatter obligatoriske og valgfrie indikatorer for å måle fremdriften i å nå GBF-målene, og mekanismer for å planlegge, overvåke, rapportere og evaluere fremdriften i gjennomføringen av GBF. Det er avgjørende at partene blir enige om indikatorer og mekanismer under COP16.²⁴

4.3 Finansieringen av GBF

Partene skal mobilisere \$200 milliarder i årlig finansiering for å verne og reetablere biologisk mangfold og øke støtten til utviklingslandene til minst \$20 milliarder per år innen 2025 og minst \$30 milliarder innen 2030 i tråd med mål 19 i GBF. Fremdriften i å nå målene vil bli et hovedpunkt under COP16.

Under COP15 ble partene enige om å etablere et fond for å finansiere gjennomføringen av GBF. Partene er ikke enige om utformingen av denne finansielle mekanismen. Canada, Tyskland, Storbritannia, New Zealand og Spania har bidratt med til sammen \$245 millioner til *Global Biodiversity Framework Fund* (GBFF), men land i det globale sør er kritiske til fondet og dets evne til å mobilisere tilstrekkelige ressurser for å implementere GBF. Under COP16 vil partene diskutere tre ulike alternativer:²⁵

1. Etablere et nytt fond under COP16 – støttes av de afrikanske landene og Brasil
2. Sette i gang forhandlinger med mål om å fatte endelig vedtak under COP17
3. Fastholde tilknytningen til GBFF som forvaltes av *Det globale miljøfondet* ([Global Environment Facility](#), GEF) – støttes av bl.a. EU, Norge, Sveits og Australia

Den afrikanske gruppen (54 land i Afrika) og Brasil mener den økonomiske støtten fra industrilandene i det globale nord er for liten, og at det er for vanskelig å få tilgang til midlene i GEF. De mener også donorlandene har for mye makt i fondet. Et nytt fond bør finansieres og forvaltes uavhengig av GEF, og styres av partskonferansene (COP) for konvensjonen (CBD), ifølge den afrikanske gruppen og Brasil. Uenighetene om finansieringen truer hele gjennomføringen av GBF. Det er derfor avgjørende at landene blir enige, ifølge Europaparlamentets rapport.

Partene har som mål å bli enige om en strategi for ressursmobilisering under COP16. Strategien skal omfatte finansiell støtte fra alle kilder og ikke bare fra partene til konvensjonen. Ifølge Europaparlamentets rapport er det økende enighet om behovet for en integrert og helhetlig tilnærming til ressursmobiliseringen for å gjennomføre GBF.²⁶

---

²⁴ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#) se side 8

²⁵ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), side 36

²⁶ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), side 36

4.4 Rettferdig fordeling av de økonomiske gevinstene fra utnyttelsen av genressurser

Det er utviklingslandene i det globale sør som har det største biologiske mangfoldet, mens det er industrilandene i det globale nord som har størst kapasitet til å bruke de genetiske ressursene til økonomisk verdiskaping. Det gjelder ikke minst bruk av digital sekvensinformasjon (DSI) for å utnytte genressursene i det biologiske mangfoldet.

Ifølge Meld. St. (2023-2024) 35 finnes det ingen omforent definisjon på digital sekvensinformasjon (DSI):²⁷

I snever betydning omfatter DSI informasjon i databaser om arvemateriale (genetisk materiale). En bredere forståelse kan også omfatte informasjon om biologisk materiale ettersom alt av biologisk materiale også inneholder genetisk materiale og genvariasjoner.

Nagoya-protokollen omfatter ikke alle teknologier for DSI. Det kan skape smutthull som hindrer en rettferdig fordeling av gevinstene. Disse hullene bør tettes i en ny avtale om DSI.²⁸

Landene i det globale sør vil integrere fordelingsmekanismen i Nagoya-protokollen (ABS) med DSI og krever en juridisk bindende mekanisme finansiert av et eget globalt fond. Fondet kan finansieres med en avgift på salg av produkter fra bruk av genetiske ressurser.

EU er enig i at det må etableres et system for like konkurransevilkår (*level playing field*) for alle DSI-brukere og økonomisk gevinstdeling, men er skeptiske til å etablere enda et fond. Det vil øke de administrative kostnadene og ta tid å etablere et nytt fond. Kina har ikke tatt noen klart standpunkt, men mener det er viktig å øke finansieringen betydelig og forenkle finansieringsprosedyrene, ifølge Europaparlamentet.

Det er håp om at partene kan bli enige om den globale mekanismen for en rettferdig deling av gevinstene fra digital sekvensinformasjon (DSI) om genetiske ressurser, ifølge Europaparlamentets rapport.²⁹

4.5 Oppfordringene fra «Oslo Call to Cali»

I forkant av COP16 arrangerte den norske og colombianske regjeringen en *Ministerdialog om natur* i juni 2024 i sammenheng med [Oslo Tropical Forest Forum](#).³⁰

Etter ministerdialogen ga Norges og Colombias miljøministre Andreas Bjelland Eriksen og Susana Muhamad en felles erklæring. Ministrene vist til at verden står overfor en trippel krise: klimaendringene, tapet av natur og biodiversitet, og forurensning og avfall. Ministrene fastslo at: «*Nature is our main ally. We need to halt, and urgently reverse, the damage to ecosystems and the global loss of biodiversity.*»

De to ministrene oppfordret alle parter til å levere inn sine nasjonale biodiversitets strategier og handlingsplaner (NBSAP) i forkant av COP16. De to ministrene lovte å arbeide sammen for å

²⁷ Meld. St. 35 (2023-2024) [Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold](#), se Boks 6.23

²⁸ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), side 37

²⁹ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), side 10

³⁰ Klima- og miljødepartementet (2024) [Oslo Ministerial Dialogues on Nature – Summary Report](#)

implementere rammeverket for biologisk mangfold (GBF) og oppnå et ambisiøst resultat under COP16 i Cali. Ministrene understrekte bl.a. at det var viktig å:³¹

- ◆ Ta hensyn til biologisk mangfold og klima på alle nivåer og i alle sektorer og finne presserende og gjennomførbare løsninger på klima-, natur- og forurensningskrisen
- ◆ Involvere urbefolkningen og lokalsamfunnene
- ◆ Fase ut skadelige- og oppskalere positive insentiver for biologisk mangfold
- ◆ Styrke finansieringen nasjonalt og internasjonalt i tråd med målene
- ◆ Operasjonalisere den globale mekanismen om en rettferdig deling av gevinstene fra DSI om genetiske ressurser
- ◆ Ferdigstille systemet for å planlegge, rapportere, overvåke og evaluere gjennomføringen av GBF
- ◆ Bli enige om oppdateringen av programmene for biologisk mangfold til havs, i kystnære områder og på øyer.

5 Norsk oppfølging av GBF

Meld. St. 35 (2023-2024) *Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold* er Norges nasjonale biodiversitetsstrategi og handlingsplan (NBSAP). Regjeringen stiller seg bak naturavtalen (GBF) i sin helhet.³²

Meld. St. 35 (2023-2024) er den tredje norske handlingsplanen for naturmangfold. Norge har en egen lov om naturmangfold, plan- og bygningsloven og hav- og vannforvaltningsplanene, og en rekke lover og regler som skal bidra til å ivareta det biologiske mangfoldet:

«Sammenlignet med mange andre land, har Norge mye på plass for å sikre at naturmangfoldet vårt blir bevart og brukt på en bærekraftig måte».

For å sikre langsiktig og bærekraftig forvaltning av naturen vil regjeringen særlig vektlegge å:

- ◆ Rapportere om status, måloppnåelse og tiltak for naturmangfold hvert fjerde år
- ◆ Utvikle et naturregnskap
- ◆ Utarbeide en meny av tiltak som bidrar til god økologisk tilstand
- ◆ Redusere nedbyggingen av særlig viktige naturarealer
- ◆ Gi kommunene enda bedre verktøy og muligheter for å ivareta naturmangfoldet og samfunnets behov

Regjeringen redegjør nasjonalt bidrag for alle de 23 målene i GBF i kapittel 6.³³

Utredningsseksjonen har laget en kortfattet oppsummering:

- ◆ Mål 1: Arbeide for å redusere nedbyggingen av natur
- ◆ Mål 2: Klargjøre omfang av naturforringelse og øke innsatsen for restaurering

---

³¹ Ministers María Susana Muhamad González, Minister of Environment and Sustainable Development of the Republic of Colombia and Andreas Bjelland Eriksen, Minister of Climate and the Environment of Norway (2024) [The Oslo Call to Cali – statement by Oslo Ministerial Dialogues on Nature Co-Chairs](#)

³² Meld. St. 35 (2023-2024) [Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold](#), se bl.a. kapittel 1 Sammendrag og 2.1 Bakgrunn og 2.3 Nærmere om naturavtalen

³³ Meld. St. 35 (2023-2024) [Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold](#), se kapittel 6

- ◆ Mål 3: Bevare minst 30 prosent av Norges landareal inkludert Svalbard og Jan Mayen. Vurdere mål for bevaring av havarealer
- ◆ Mål 4: Bedre utviklingen for truede arter og naturtyper
- ◆ Mål 5: Fortsette arbeidet for bærekraftig bruk
- ◆ Mål 6: Redusere påvirkningen av fremmede arter
- ◆ Mål 7: Forurensning skal ha lav påvirkning på naturmangfold og økosystemtjenester
- ◆ Mål 8: Arbeide for at naturen har god motstandsevne mot klimaendringer, øke bruken av naturbaserte løsninger og begrense negative effekter på naturmangfold
- ◆ Mål 9: Sikre at forvaltning av vilt er bærekraftig, gir befolkningen goder og ivaretar tradisjonell bærekraftig bruk blant urfolk og lokalsamfunn
- ◆ Mål 10: Sikre at jordbruk, akvakultur, fiskeri, reindrift og skogbruk forvaltes bærekraftig
- ◆ Mål 11: Forbedre økosystemenes funksjoner og tjenester
- ◆ Mål 12: Øke kvaliteten og sammenhengen på grønne arealer i byer og tettsteder
- ◆ Mål 13: Bidra til rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler av utnyttelse av genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon
- ◆ Mål 14: Sikre at verdien av naturmangfold bedre integreres i beslutningsprosesser bl.a. ved statusmelding til Stortinget hvert fjerde år
- ◆ Mål 15: Legge til rette for at næringslivet kan ta i bruk informasjon om naturrisiko og naturpåvirkning
- ◆ Mål 16: Vesentlig redusere veksten i avfallsmengden, øke materialgjenvinningen, redusere matsvinnet og øke holdbarheten, reparering og bruken av sekundære råvarer i produkter
- ◆ Mål 17: Gjennomføre tiltak for biosikkerhet, håndtering av bioteknologi og fordeling av dens gevinster
- ◆ Mål 18: Arbeide for at alle relevante insentiver tar hensyn til naturmangfoldet
- ◆ Mål 19: Forlenge klima- og skoginitiativet til 2035 og arbeide for å mobilisere mer ressurser globalt og for større synergier mellom klima- og naturfinansiering
- ◆ Mål 20: Fortsette arbeidet med kapasitetsbygging globalt
- ◆ Mål 21: Styrke kunnskap om status og utvikling i hovedøkosystemene
- ◆ Mål 22: Opprettholde arbeidet med å sikre alle grupper medvirkning i beslutningsprosesser
- ◆ Mål 23: Sikre likestilling mellom kjønnene i gjennomføringen av naturavtalen

Regjeringen viser til at partenes ambisjonsnivå skal analyseres på partsmøtene (COP16-19) i 2024, 2026, 2028 og 2030. De faglige vurderingene til SBI forutsetter, som vi har omtalt ovenfor, at partene leverer disse en tid før COP-møtene avholdes. Den globale analysen vil bli begrenset av timingen av partenes innrapportering, ifølge Europaparlamentets rapport.³⁴ Utredningsseksjonen er ikke kjent med hvordan det norske bidraget vil inngå i en slik analyse under COP16. Ifølge dashbordet til konvensjonen har både EU og Storbritannia meldt inn mål som er registrert i forkant av COP16. Det er ikke tilfelle for Norge. Norges strategi og handlingsplanen (Meld. St. nr 35 (2023-2024) ble innmeldt den 13. oktober 2024 og kun på norsk, ifølge dashbordet.³⁵

Ifølge klima- og miljøminister Tore O. Sandvik skal Norge være konstruktiv i arbeidet med å skjerpe målene landene har meldt inn og bidra aktivt til å ferdigstille reglene for den globale

³⁴ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP16 to the Convention on Biological Diversity](#), side 35

³⁵ CBD-sekretariatet (2024) Clearing House Mechanism of the Convention on Biological Diversity Online Reporting Tool (CHM/ORT) [Dashboard: NBSAPS](#) og [National Targets](#)

evalueringen av partenes bidrag, og få på plass mekanismen for en rettferdig fordeling av gevinstene fra bruken av digital sekvensinformasjon om genetiske ressurser.³⁶

6 Samarbeidsorganer under CBD

Partene har etablert en rekke samarbeidsorganer knyttet til konvensjonen for biologisk mangfold:³⁷

[Nature Champions Network](#) ble etablert i Canada i august 2023 for å bidra til en rask implementering av GBF. Både land som har ratifisert og land som ikke har ratifisert konvensjonen kan være parter til nettverket. Ifølge den canadiske regjeringen består nettverket av Canada, Chad, EU, Frankrike, Tyskland, Jamaica, Japan, Mexico, Nigeria, Norge, Saint Kitts og Nevis, Spania, Storbritannia og USA.

[NBSAP Accelerator Partnership](#) har til formål å støtte utarbeiding og gjennomføring av nasjonale strategier og handlingsplaner for biodiversitet. Det omfatter å bidra til å styrke teknisk og institusjonell kapasitet, økonomisk støtte og fremme innovative løsninger. Partnerskapet er ledet av parter til konvensjonen, og støttes finansielt av bl.a. Tyskland og Norge (NORAD). 21 land, inkludert Norge, og EU er med i partnerskapet.

[High Ambition Coalition for Nature and People](#) (HAC) består av 120 land (inkludert Norge) med felles ambisjon om 30x30-målet om å verne minst 30 prosent av verdens land- og havarealer innen 2030.

[Global Ocean Alliance](#) (GOA) har et særlig fokus på å verne om naturmangfoldet i havet og kystnære områder. Norge deltar sammen med 76 andre land. NOA samarbeider med HAC om 30x30-målene under GBF.

[High Seas Treaty and Biodiversity Beyond National Jurisdiction](#) (BBNJ) ble vedtatt i juni 2023 og skal forplikte landene til å peke ut marine verneområder i åpent hav utenfor nasjonal jurisdiksjon. Foreløpig har kun 13 land (bl.a. Chile, Bangladesh, Monaco og 11 øystater) ratifisert avtalen.³⁸ Avtalen er inngått under [FNs havrettskonvensjon](#). Den norske regjeringen har som mål å legge fram avtalen for Stortinget og ratifisere avtalen under FNs havkonferanse i Nice i juni 2025.³⁹

[ENACT Partnership](#) (*Enhancing Naturebased Solutions for an Accelerated Climate Transformation*) skal fremme bruken av naturbaserte løsninger for å dempe klimaendringene og fremme biologisk mangfold. Målet er bl.a. å sikre opp til 2,4 milliarder hektar økosystem gjennom vern, bærekraftig forvaltning og restaurering. Partnerskapet ble etablert under klimakonferansen

---

³⁶ Klima- og miljøminister Tore O. Sandvik (2024) [Innledning på innspillsmøte om COP 16](#), 17. september 2024

³⁷ NBSAP Accelerator Partnership (2023) [Driving the integration of national climate and biodiversity frameworks for 2030 action](#)

³⁸ High Seas Alliance (2024) [High Seas Treaty and Biodiversity Beyond National Jurisdiction](#) (BBNJ) og [Signature and ratification progress table](#), oppslag på nettside oktober 2024

³⁹ [Meld. St. 21 \(2023-2024\)](#) Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene— Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak, se omtale av Den nye globale havmiljøavtalen under kap 8.1

COP27 i Egypt i 2022 etter initiativ fra den tyske og egyptiske regjeringen. Norge er med i partnerskapet sammen med bl.a. EU, USA, Pakistan, Peru, Malawi og Japan.

[Forest and Climate Leaders' Partnership](#) (FCLP) skal bidra til å stanse og reversere avskoging og forringelse av arealer og maksimere bidraget fra skog og bærekraftig arealbruk for å nå de globale og nasjonale klima- og biodiversitetsmålene. FCLP ble etablert ved en felles deklarasjon under klimakonferansen COP26 i Glasgow. Til nå har over 140 land inkludert Norge, EU, USA, Russland og Kina godkjent deklarasjonen.

[Small Island Developing States Coalition for Nature](#), (SIDS) har til formål å tette gapene for øystatenes økonomiske, kunnskapsmessige og institusjonelle kapasitet til gjennomføre GBF. Koalisjonen består av 19 små øystater og 15 vennskapsland, inkludert flere EU-land, Japan og Storbritannia.

[Mangrove Alliance for Climate](#) (MAC) ble lansert under COP27 i Egypt av De forente arabiske emirater og Indonesia. Alliansen har til formål å fremme mangrover som en naturbasert løsning på klimaendringer. Norge deltar i alliansen med over 40 andre land.

[G20 Global Land Initiative](#) har til formål å unngå, stanse og reversere arealforringelse globalt. Ambisjonen er å redusere forringet areal med 50 prosent innen 2040. G20-landene omfatter Argentina, Australia, Brasil, Canada, China, Frankrike, Tyskland, India, Indonesia, Italia, Japan, Sør-Korea, Mexico, Russland, Saudi Arabia, Storbritannia, Sør-Afrika, Tyrkia, USA og EU.

[International Drought Resilience Alliance](#) (IDRA) skal bidra til å mobilisere politisk, teknisk og økonomisk støtte for å gjøre nasjoner, byer og lokalsamfunn bedre i stand til å tåle tørke. Ingen nasjoner er immune mot tørke, men alle kan være bedre forberedt er et av budskapene til IDRA. 37 land og EU støtter IDRA, i tillegg til en rekke internasjonale organisasjoner.